

Overhalla kommune

– positiv, frisk og framsynt

Saksmappe: 2021/154

Saksbehandler:
Jonas Sørensen

Saksframlegg

Sluttbehandling - Kommuneplanens samfunnsdel 2021 - 2032

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskapet	72/21	06.10.2021
Kommunestyre	68/21	19.10.2021

Kommunedirektørens innstilling:

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 11-15 vedtas forslag til kommuneplanens samfunnsdel 2021 – 2032 med endringer som begrunnet/beskrevet i saksframlegget og oppsummert til slutt i saksframlegget.

Hjemmel for vedtaket er: Plan- og bygningsloven § 11-15

Behandling i Formannskapet - 06.10.2021

Behandlet.

Astrid Brøndbo Selnes (AP) foreslo å utsette saken til vi har mottatt høringsvar fra Eldrerådet og Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Det ble stemt over utsettelsesforslaget som falt med 6 mot 1 stemme (Astrid Brøndbo Selnes –AP)

Formannskapet foreslo følgende endringer:

De 2 første strekpunkt som ligger i Kommunedirektørens forslag til justeringer/endringer i saksframlegget strykes.

I nest siste avsnitt i nest siste setning i planens kap. 1, føyes det til «Vi skal tilrettelegge for denne veksten og en større andel eldre,..».

Setningen «I tillegg til må vi samarbeide med aktuelle parter i og utenfor kommunen», tas inn i planens kap. 3, avsnitt 2 som nest siste setning.

Votering:

Det ble først stemt over formannskapetets endringsforslag som ble enstemmig vedtatt.

Deretter ble det stemt over planen i sin helhet med formannskapetets endringsforslag som ble enstemmig vedtatt.

Innstilling i Formannskapet - 06.10.2021, enst.:

Kommunedirektørens forslag til vedtak med formannskapetets endringsforslag, vedtas.

Behandling i Kommunestyre - 19.10.2021

Behandlet.

SP v/Otto Moa fremsatte følgende tilleggsforslag:

Tillegg under kapitel IV første avsnitt etter «Utdanning og felles språk er nøkkelen til utvikling. Det åpner en verden av muligheter som gjør at hver enkelt av oss kan bidra til folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap, og bærekraftig utvikling».

Ny setning etter dette: «Vi ønsker ungdommene «våre» tilbake etter endt utdanning.»

Ragnar Prestvik (AP) fremsatte følgende tilleggsforslag:

Nytt kulepunkt i planens IV) Bærekraftige omstillingsstrategier – 1. Læring, like muligheter og tilhørighet:

- Sikre at alle overhallinger tilbys god språkopplæring slik at de kan delta likeverdig i alle deler av samfunnslivet.

Votering:

Det ble stemt over SP v/ Otto Moa sitt tilleggsforslag som ble enstemmig vedtatt.

Deretter ble det stemt over AP v/Ragnar Prestvik sitt tilleggsforslag som ble enstemmig vedtatt.

Til sist ble det stemt over planen i sin helhet med vedtatte tilleggsforslag, som ble enstemmig vedtatt.

Vedtak i Kommunestyre - 19.10.2021, enst.:

Formannskapetets forslag til vedtak med SP v/Otto Moa og AP v/Ragnar Prestvik sine tilleggsforslag, vedtas:

De 2 første strekpunkt som ligger i Kommunedirektørens forslag til justeringer/endringer i saksfremlegget strykes.

I nest siste avsnitt i nest siste setning i planens kap. 1, føyes det til «Vi skal tilrettelegge for denne veksten og en større andel eldre,..».

Setningen «I tillegg til må vi samarbeide med aktuelle parter i og utenfor kommunen», tas inn i planens kap. 3, avsnitt 2 som nest siste setning.

Tillegg under kapitel IV første avsnitt etter «Utdanning og felles språk er nøkkelen til utvikling. Det åpner en verden av muligheter som gjør at hver enkelt av oss kan bidra til folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap, og bærekraftig utvikling». Ny setning etter dette: «Vi ønsker ungdommene «våre» tilbake etter endt utdanning.»

Nytt kulepunkt i planens IV) Bærekraftige omstillingsstrategier – 1. Læring, like muligheter og tilhørighet:

- Sikre at alle overhallinger tilbys god språkopplæring slik at de kan delta likeverdig i alle deler av samfunnslivet.

Dokumenter i saken

Type	Dato	Tittel	Adressat
X	22.02.2021	Møtereferat arbeidsmøte 27.02.19	
X	23.02.2021	Framtidsverksted 29.Mars	
X	23.02.2021	Referat statusmøte 6.5.2019	
X	23.02.2021	Referat statusmøte 17.6.2019	
X	23.02.2021	Referat 6.9.2019	
X	24.02.2021	Mandat til gruppene som planlegger framtidswerkstedene	
X	24.02.2021	Innspill fra ad-hoc grupper	
X	24.02.2021	Referat samfunnsdel 29.5.20	
S	06.05.2021	Forslag til kommuneplanens samfunnsdel 2021 - 2032 - høring	
U	25.05.2021	Annonsebestilling - kunngjøring offentlig ettersyn	Frantz anonnseservice as
U	26.05.2021	Høring og offentlig ettersyn av kommuneplanens samfunnsdel 2021 - 2032	GRONG KOMMUNE m.fl.
X	17.06.2021	Kommuneplanens samfunnsdel arbeidsversjon	
X	17.06.2021	Forslag til kommuneplanens samfunnsdel 2021 - 2032	
X	18.06.2021	Særutskrift Forslag til kommuneplanens samfunnsdel 2021 - 2032 - høring	
I	22.06.2021	Endring av kontaktopplysninger for Bane NOR	Bane Nor
I	05.07.2021	Høring og offentlig ettersyn av kommuneplanens samfunnsdel 2021 - 2032	Statens vegvesen
I	21.07.2021	Bane NORs uttalelse til høring og offentlig ettersyn av kommuneplanens samfunnsdel 2021 - 2032	Bane Nor v/Britt Jorid Børset Foss
X	02.08.2021	Innkomne merknader - sammendrag	
I	30.08.2021	Uttalelse til høring av kommuneplanens samfunnsdel 2021-2032 for Overhalla kommune	Samediggi/Sametinget
I	01.09.2021	Uttalelse til kommuneplanens samfunnsdel 2021 - 2032	Mattilsynet

I	09.09.2021	Uttalelse til kommuneplanens samfunnsdel 2021 - 2032	Trøndelag fylkeskommune
I	09.09.2021	Uttalelse - kommuneplanens samfunnsdel 2021 - 2032	STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG
I	06.09.2021	Uttalelse til høring og offentlig ettersyn av kommuneplanens samfunnsdel 2021-2032 for Overhalla kommune	Direktoratet for mineralforvaltning
S	28.09.2021	Sluttbehandling - Kommuneplanens samfunnsdel 2021 - 2032	
I	17.09.2021	Innspill til "Samfunnsdel til kommuneplan" fra Ungdomsrådet	Overhalla Kommune - Lene Løberg Andersen

Saksopplysninger

Forslag til kommuneplanens samfunnsdel 2021 – 2032 har vært lagt ut til offentlig ettersyn (høring) i perioden 26.05.21 – 10.09.2021. Varsel om offentlig ettersyn ble kunngjort i Namdalsavisa, på kommunens hjemme og lagt ut på fire steder hvor innbyggere ofte ferdes (Horisonten, kommunehuset, Spar skage og JB bok & café). Offentlige fagmyndigheter ble varslet særskilt per brev datert 26.05.2021.

Det er mottatt 8 høringsuttalelser innen fristen som var satt 10.09.2021. Følgende har gitt uttalelse; Bane NOR, Statens vegvesen, Samediggi/Sametinget, Mattilsynet, Direktoratet for mineralforvaltning, Statsforvalteren i Trøndelag, Trøndelag fylkeskommune og Overhalla ungdomsråd.

Endelig versjon av plandokumentet ferdigstilles etter kommunestyrets vedtak, slik at det dokumentet som ligger ved denne behandlingen er den versjonen av planutkastet som har vært ute på høring. Forslagene til endringer er likevel vist direkte i dokumentet i form av tekstbokser med piler som viser hvor endringene kommer.

Vurdering

Sammendrag av innkomne høringsuttalelser gitt med fortløpende vurdering fra kommunen:

Statens vegvesen, brev datert 05.07.2021

Statens vegvesen etterlyser en bedre sammenheng mellom utfordringene som er tatt opp i planstrategien og de målsetningene/strategiene som er fastsatt i samfunnsplanen, samt en konkretisering av målsetninger og strategier som gjør de etterprøvbare.

Av samfunnsplanen kommer det ikke frem viktige prioriteringer og utfordringer som ble nevnt i planstrategien. Dette kan da være gang-/sykkelveg mellom Overhalla-Skage-Namsos og trafiksikkerhet og prioritering av tiltak innen 4-km-sonen fra skolene.

Statens vegvesen forventer at de utfordringene som er tatt opp i planstrategien, tydeliggjøres i samfunnsplanens målsetninger og strategier, som en føring for videre planarbeid med underordnede planer slik som trafikksikkerhetsplanens handlingsprogram, arealplaner osv.

Vurdering:

De prioriteringene og utfordringene som er ønsket tatt med i samfunnsplanen, vil bli tatt med i andre planer og handlingsprogrammet.

Bane NOR, brev datert 21.07.21

Stortinget vedtok 11.06.21 at Namsosbanen tas ut av jernbanenettet, derfor har Bane Nor ingen merknader.

Vurdering:

Tas til orientering.

Sametinget, brev datert 30.08.21

Sametinget ber om at hensynet til samiske kulturminner vektlegges og konkretiseres i kommuneplanleggingen da spesielt med tanke på rulleringa av arealdelen. Sametinget har ellers ingen kommentarer/merknader.

Vurdering:

Tas til orientering.

Mattilsynet, brev datert 01.09.21

Mattilsynet ser det positivt at Overhalla kommune har fokus på blant annet rent vann og sanitærforhold. Samt Overhalla ønsker å sikre drikkevannet og vannforsyningen generelt, samt sikre annet ferskvann mot forurensning. Det er også positivt det fokuset på bevaringa av matjord har.

Mattilsynet har ingen merknader, men minner om at Mattilsynet må involveres i saker som gjør endringer i vassdrag, samt anleggsvirksomhet som berører vassdrag og kan påvirke helse og smittesituasjonen.

Vurdering:

Tas til orientering.

Direktoratet for mineralforvaltning, brev datert 06.09.21

DMF minner Overhalla om det innspillet som kom da varsel til planarbeid kom. Innspillet var at det ble anbefalt at kommunen ser på behovet for mineralske ressurser og behov i sammenheng med

transport, infrastruktur og trafikksikkerhet. DMF ser at det ikke er gjort. DMF mener også at under bærekraftige omstillingsstrategier punkt 3 «Fornybare, holdbare og miljøvennlige ressurser», så bør «mineralske ressurser» innføres. DMF vil igjen påpeke viktigheten med å sikre tilstrekkelige mineralske ressurser for i dag og fremtiden. Det bør også gjøres en vurdering om kjent uttak av byggeråstoffer i kommunen dekker behovet for planlagte tiltak i planperioden. Føringer for forvaltningen i samfunnsdelen vil være relevant for prioriteringer i arealdelen. Et eksempel på dette vil være pukkressurser i Overhalla. I Overhalla er det godkjente driftskonsesjoner til å et sted mellom 20-50 år. Av den grunn er det viktig å tenke fremover, slik at man får plassert en eventuell bra ny kilde. Med tanke på de konfliktene som kan komme opp er det viktig å begynne med dette arbeidet tidlig.

Når det kommer til temaet klima og miljø så er det viktig å se sammenhengen mellom transport av mineralske ressurser og avstand. Da større avstander fører til mer utslipp og kostnader er det å få ned avstandene viktig.

Vurdering:

Dette tema vil bli behandles i forbindelse med revidering av arealdelen til kommuneplanen.

Statsforvalteren i Trøndelag, brev datert 09.09.2021

Overordnede føringer

Det er positivt at planen har blitt til gjennom en omfattende prosess med bred deltakelse, og spesielt barn og unges deltakelse i prosessen er imponerende. Den har også blitt kortfattet og lett forståelig. Det er et godt utgangspunkt at dokumentet ikke skal være mer omfattende enn nødvendig – samfunnsdelen skal ikke være en altomfattende plan.

Det har blitt en spennende og ideell plan. De globale bærekraftsmålene er fint innarbeidet på et lokalt nivå, og kommunens visjon «positiv, frisk og framsynt» favner bredt om mange av bærekraftsmålene. Planen er veldig tydelig på at vi står ovenfor store samfunnsendringer for en bærekraftig framtid. Blant annet står det at «*Vi må stille grunnleggende spørsmål ved dagens måter å løse oppgaver på, og vi må være dristige til å prøve ut nye løsninger sammen med andre*». Statsforvalteren mener dette er en modig innstilling til de utfordringene vi står ovenfor.

Det å erkjenne endringsbehov er en god start, men hvordan denne endringen skal oppnås er utydelig, og det er en svakhet ved planen. Overhalla sin samfunnsdel er i stor grad et dokument på strategisk nivå. For å få god funksjon som styringsverktøy, bør samfunnsdelen være tydelig og konkret hvis den skal få effekt på annen planlegging, og det bør være tydelig hvordan den henger sammen med det øvrige planverket. Samfunnsdelen kan bli stående alene som et dokument det refereres til i noen sammenhenger, men uten at den gir klare nok føringer til reelt å påvirke.

Statsforvalteren savner tilknyttingen til det bredere kunnskapsgrunnlaget for planen, da f.eks. planstrategien. Overhalla har gode og grundige planer som planstrategien, men viser ikke dette som et grunnlag for innholdet i samfunnsdelen. Det er i så fall blitt lite synliggjort i forbindelse med høringen. Avslutningsvis knyttes planen sammen med kommuneplanens handlingsdel. Det er svært positivt.

Vurdering:

Samfunnsdelen skal følges opp med en handlingsdel. Planstrategien tas inn som et punkt i framdriften av planarbeidet og ligger til grunn for utarbeidelse av samfunnsdelen. Det er sagt noe om arealstrategier i flere punkt. Nærmere konkretisering vil tas inn i kommuneplanens arealdel.

Landbruk

Statsforvalteren ser positivt at samfunnsdelen setter fokus på arealressurser som knappe ressurser, som må brukes ut fra langsiktige og nøye vurderinger.

Ifølge samfunnsdelen tyder befolkningsprognoser på videre vekst i Overhalla, og kommunen bør vurdere om det kan være hensiktsmessig å utarbeide en langsiktig arealstrategi. Arealstrategien må bygge på et arealregnskap og en vurdering av det framtidige behovet for utbyggingsareal til de viktigste formålene. Her bør blant annet analyser av forventet befolkningsutvikling gi føringer for framtidig arealbehov. Den bør også ta stilling til framtidig utvikling i landbruksområdene, herunder eventuelle strategier for spredt bolig-/nærings- og fritidsbebyggelse.

Arealstrategien bør blant annet bidra til å ivareta verdifulle produksjonsressurser for jordbruk og skogbruk, og til å sikre grunnlaget for en god og bærekraftig utvikling av landbruket i kommunen. Store jordressurser omkranser sentrumsområdene, så det er viktig å utvikle sentraene innover gjennom fortetting og transformasjon.

Som Statsforvalteren skrev i uttalelsen til planprogrammet er det viktig at samfunnsdelen tar for seg hva som kan gjøres for å styrke landbruksnæringa. Samfunnsdelen kunne i større grad tatt for seg dette.

Statsforvalteren mener også med bakgrunn i bærekraftsmålene om grønn omstilling og klima, at man bør ta sikte på ikke bare å beholde skogressursene, men å bygge dem opp. Det bør jobbes for en bærekraftig skogforvaltning som sikrer tilgang til skogressurser i framtida. Dette kan med fordel omtales nærmere i *kap 5. Et trygt og robust lokalsamfunn*.

Vurdering:

Tas til etterretning og tar inn følgende tekst i kapittel 5:

«Skal også kommende generasjoner kunne nyte godt av de samme ressursene som vi har, må vi forstå sammenhengene i naturen, ta vare på og styrke naturressursene.»

Reindrift

Reindriften utgjør et viktig grunnlag for bevaring av samisk kultur og samfunnsliv, og skal omtales i kommuneplanens samfunnsdel i kommuner innenfor det samiske reinbeiteområde.

Statsforvalteren synes det er positivt at reindriftnæringen er nevnt under avsnittet som omhandler FNs bærekraftsmål nr. 15: *Liv på land*, hvor det i planen står at samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv skal hensyntas. Dette er bra med tanke på at en av reindriftenes største utfordringer er tap av sammenhengende beiteområder til andre næringsinteresser. Statsforvalteren ber om at reindriften hensyntas også i det videre planarbeidet.

Endringer i lov om *Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven)* som trådte i kraft 1. juli 2021, slår fast at representanter for samiske interesser har rett til å bli konsultert i beslutninger eller tiltak som vil kunne påvirke samiske interesser direkte. Konsultasjonsplikten omfatter også kommunene, jf. § 4 –4 i sameloven.

Vi anbefaler at reindriften involveres tidlig i arealprosesser, både for å kartlegge reindriftenes faktiske arealbruk, men også for å identifisere fremtidige konfliktområder knyttet til kommunens

utviklingsområder. En tidlig dialog vil gi større forutsigbarhet knyttet til de ulike og tidvis motstridende interessene i sakene.

Vurdering:

Tas til orientering.

Klima og miljø

Klima og miljøavdelingen syntes planforslaget minner mer om en strategi. Da planen ikke gir klare føringer som kan tas med videre i den kommunale planleggingen. Men regner med at planen kommunedelplan for natur vil bli mer relevant som et styringsverktøy for klima og miljø.

Vurdering:

Det jobbes med temaplan for naturmangfold. Denne temaplanen vil bli mer relevant som et styringsverktøy.

Helse og omsorg og Barn og unge

Oppbygningen av samfunnsdelen er systematisk og bygger på visjonen og fremtidsbildet for Overhalla: Positiv, frisk og framsynt. Visjonen gir samtidig et verdigrunnlag for arbeidet med samfunnsdelen. Det er definert fem omstillingsstrategier. Blant disse er 1. *Læring, like muligheter og tilhørighet*, 2. *Livsmestring og gode hverdager* og 5. *Et trygt og robust lokalsamfunn* de mest relevante for folkehelse, barn og unges interesser, tjenesteytingen innen helse- og omsorg samt barnehager og grunnskole. Begrepsbruken omstillingsstrategi kan revurderes. Strategiene definerer viktige temaområder, men formuleringene har mer preg av å være mål enn strategier. Samtidig kan det hevdes at strategiene er strategier, for hvordan kommunen skal oppnå visjonen.

Vurdering:

Tas til orientering. Begrepet *omstillingsstrategi* er forklart innledende i planen på side 6 siste avsnitt.

Oppvekst

Det å erkjenne utdanning og språk som døråpner til folkehelse og livsmestring, demokrati og utvikling er et godt utgangspunkt. Når kommunen også påpeker behovet for tilhørighet og mindre ulikhet, samt at tidlig innsats kan forebygge utenforskap, møtes folkehelsearbeid og barn og unges oppvekstvilkår i konklusjonen: En god barndom varer hele livet.

Tidlig innsats og samarbeid på tvers er i tråd med intensjonen/ideologien i oppvekstreformen som trer i kraft 1.januar 2022. Særlig er det en forventning om at også andre sektorer skal være tydelig koblet på arbeidet med identifisering og innsats for utsatte barn og unge, før de får behov for ordinære barnevernstjenester. *Oppvekstreformen* innebærer økt finansierings- og fagansvar for kommunene, og kommunen må gjøre nødvendige reformforberedelser. Kommunens har ansvaret for tjenestene, inkludert følge-med ansvaret, og må ha mekanismer som sikrer oversikt og mulighet for kursendring, hvis dette er nødvendig.

Overhalla kunne vist tydeligere gjennom samfunnsdelen at barnehager og grunnskole er viktige arenaer i barn og unges hverdag. For å utjevne sosiale ulikheter i befolkningen har både barnehager og grunnskolen nøkkelroller, og utsatte barn og unge kan der fanges opp, slik at de får den bistand de har behov for.

Vurdering:

Tas til orientering

Boligsosialt arbeid

Overhalla vil *Skape attraktive boligområder og videreutvikle nærområder*. Dette viser at kommunen vil ta ansvar for at befolkningen får trygge boliger med gode nærmiljøkvaliteter. Da må det finnes et kunnskapsgrunnlag om boligtilbudet, samt boligbehovet hos de ulike gruppene av befolkningen. Boligtilbudet må også tilpasses en voksende gruppe eldre. Dette er viktig i arbeidet for et aldersvennlig samfunn. Det boligsosiale arbeidet må sees i sammenheng med arealdelen og bør være integrert i den helhetlige samfunnsplanleggingen, og ikke kun være tema i den boligpolitiske handlingsplanen.

Samfunnsdelen mangler en arealstrategi og da blir koblingen til arealdelen av planverket svak. Hvis kommunen skal lykkes godt med utviklingen av tjenestene, og i arbeidet med å bedre folkehelsen og barn og unges oppvekstvilkår, må det være en kobling til hvordan arealene brukes. Gjennom arealplanleggingen bestemmer kommunen hvor folk kan bo og arbeid, hvor det skal være skoler og barnehager, og hvordan mulighetene blir for helsefremmende valg i hverdagen og på fritiden. Ved å utvikle gode og trygge bomiljø med attraktive nærmiljøkvaliteter legges grunnlaget for aktivitet og sosial kontakt.

Vurdering:

Planstrategien beskriver hvordan tomtereserven er i Overhalla da planen ble utarbeidet. Videre er boligsosial handlingsplan planlagt revidert i 2022.

Folkehelse

Overhalla vil *Videreutvikle tilbud om egen bolig, arbeid, kulturliv, meningsfulle aktiviteter og møteplasser for alle*, noe som viser retning, både for folkehelse- og boligsosialt arbeid, men konkretiseringen er svak. For folkehelse er det likevel gitt tre viktige stikkord: *aktivt, sammen og meningsfullt*. Disse ordene utdypes med verdien av å være i arbeid. Da har samfunnsdelen berørt to av de viktigste folkehelseutfordringene - ensomhet og fysisk inaktivitet.

Av planstrategien fremgår det at oversiktsdokumentet for helsetilstanden i befolkningen ble oppdatert i 2018, og at det skal gjøres en ny gjennomgang. Utfordringene for folkehelsen lokalt i Overhalla kunne vært tydeliggjort i større grad.

For ungdom er mobilitet viktig og kan begrense mulighetene for aktivitet og samvær. Det er derfor positivt at samfunnsdelen knytter *trygg ferdseil og tilgjengelig transport* til arbeidet *med Livsmestring og goder hverdager*.

Sikring av drikkevannet må være en del av folkehelsearbeidet, og viser betydningen av tverrsektorielle bidrag. Overhalla uttrykker i samfunnsdelen en tydelig ambisjon om å sikre befolkningen nok og rent drikkevann.

Vurdering:

Utfordringene for folkehelsen lokalt i Ovahalla skal bli tydeliggjort i Oversiktsdokumentet som planlegges revidert i 2021. Hovedplan for vann og avløp, som skal sikre befolkningen nok og rent drikkevann m.v., er under revidering.

Helse og omsorg

Overhalla sin rolle som tjenesteyter er i svært liten grad berørt i samfunnsdelen, selv om det i planstrategien er vist et utfordringsbilde. Helse- og omsorgstjenestene utgjør en stor del av kommunens daglige drift. Kommunen må legge planer for hvordan den vil løse økt press på tjenestene i årene som kommer. Løsningene må finnes både innad i tjenestene, på tvers mellom tjenestene og i selve samfunnsutviklingen, inkludert ved aktiv bruk av arealplanleggingen. Da må det være en tydelig forankring på det øverste plannivået: Samfunnsdelen. Planstrategien beskriver innenfor helse- og omsorg demensplan, kompetanseplan og rehabiliteringsplan, samt en handlingsplan som rulleres årlig. Det er likevel grunn til å stille spørsmål ved om kommunen har en god planarena for overordnede strategiske grep for tjenesteutvikling, tjenestestruktur og prioritering av områder som kan utvikles for å bidra til bærekraftige tjenester. Det må legges til grunn at det ikke kan gjøres fra år til år i handlingsdelen, men handlingsdelen kan være et alternativ om den også har en strategisk del. Uten forankring i samfunnsdelen kan uansett mulige virkemidler i andre sektorer og i arealplanleggingen få svekket effekt.

Kommunens rolle som tjenesteyter omfatter ikke bare de eldre. Som en del av planleggingen må det også gis oppmerksomhet til de forebyggende tjenestene som helsestasjon og skolehelsetjenesten, tilbudet innen svangerskapsomsorgen, habilitering og rehabilitering, tilbudet i botiltak, samt kommunens tilbud innen rus- og psykisk helsearbeid. Her bør det inngå tiltak og tilbud som kan bidra til å forebygge selvmord og overdoser med rusmidler. Eldre med behov for oppfølging av psykiske helse er også en gruppe som kan ha behov for målrettede tiltak. NAV-kontoret må ha en tilknytning og samhandling med alle disse tjenesteområdene.

Situasjonen med rekrutteringsvansker i fastlegeordningen er en stor utfordring på nasjonalt nivå. Derfor er det lansert en handlingsplan, hvor tiltakene er under utvikling og implementering. Kommunen må også selv ha en langsiktig plan for å sikre et forsvarlig tilbud med allmennlegetjenester til befolkningen.

Overhalla har en viktig oppgave med å forebygge, avdekke og avverge vold og overgrep i nære relasjoner. Ifølge planstrategien skal Handlingsplanen mot vold i nære relasjoner rulleres i 2023. Det finnes ikke forankring av dette arbeidet i samfunnsdelen. Derimot viser omtalen i samfunnsdelen av vern mot hendelser som pandemi, ulykker og naturhendelser en forankring av smittevernberedskap og helsemessig og sosial beredskap også på det øverste plannivået.

Vurdering:

Planstrategien tas inn som grunnlag for planen, via en endring på bildet på siste side. Planstrategien viser hvilke planer kommunen har og skal revidere.

Universell utforming

Det at god tilgjengelighet er et tema i samfunnsdelen og tilgang til informasjon er nevnt, er positivt. Digitalt utenforskap er en økende utfordring. At god tilgjengelighet også innebærer nærhet og trygghet er en viktig erkjennelse. Den delen av befolkningen som har størst nytte av universell utforming – og korte avstander- er de eldre, og derfor er dette en viktig del ved arbeidet for et aldersvennlig samfunn. Et universelt tilrettelagt nærmiljø gjør at flere, både eldre og andre med redusert forflytnings- og orienteringsevne, kan ferdes tryggere, være fysisk aktive og benytte seg av sosiale møteplasser, grøntområder og kollektivtransport.

Prinsippet om universell utforming er nedfelt i formålsparagrafen i plan- og bygningsloven og skal ivaretas i planleggingen. At universell utforming skal ivaretas, og i noen grad også hvordan, bør fremgå av samfunnsdelen.

Vurdering:

Tas til etterretning og tar inn følgende tekst på side 9 siste avsnitt «Behov og muligheter» tas inn.

Samfunnssikkerhet

Kommunen skal jobbe helhetlig og systematisk med samfunnssikkerhet og beredskap, og på bakgrunn av helhetlig ROS-analyse utarbeide langsiktige mål, strategier, prioriteringer og plan for oppfølging av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet, jfr. krav i forskrift om kommunal beredskapsplikt § 3. Kommuneplanens overordnede planer er derfor en viktig arena for å løfte opp både utfordringer innenfor samfunnssikkerhet og beredskap, samt peke på hvordan kommunen skal håndtere disse.

Statsforvalteren forventer at kommunens helhetlige ROS-analyse inngår i kunnskapsgrunnet i utarbeidelsen av kommuneplanens samfunnsdel. Statsforvalteren kan ikke se ut fra planen hvorvidt dette er gjort.

Planen bør videre si noe konkret om kommunens utfordringer knyttet til samfunnssikkerhet og beredskap. Dette bør omtales i planen med en kort beskrivelse av de utfordringer kommunen står overfor og hvordan de eventuelt vil påvirke kommunens sine satsingsområder og prioriteringer.

Overhalla kommunes samfunnsdel nevner generelle problemstillinger knyttet til klimaendringer, drikkevann, håndtering av hendelser mm. Planen kunne imidlertid med fordel vist til de utfordringene som er særlig viktige i Overhalla kommunens helhetlige ROS-analyse. Dette for å tydeliggjøre konkrete utfordringer, men også underbygge det helhetlige og systematiske perspektivet i kommunens planlegging.

Iht. statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning skal kommuneplanens samfunnsdel inkludere en overordnet vurdering av om klimaendringer vil påvirke langsiktige utfordringer, mål og strategier. I kommuneplanens samfunns- og handlingsdel, samt andre relevante planer, bør kommunen basert på lokale forhold, videre vurdere hvordan endringer i klima kan påvirke blant annet samfunnssikkerhet og kritisk infrastruktur og hvordan dette skal følges opp.

Vurdering

Tas til etterretning og endrer følgende tekst på side 13 siste avsnitt «Naturhendelser, pandemier, ulykker, digital sårbarhet m.m. må vi både forsøke å forebygge, men også håndtere med en beredskap når hendelsene først skjer, basert på vurderinger av risiko og sårbarhet.»

Trøndelag fylkeskommune, brev datert 09.09.2021

Planen som helhet

Etter fylkeskommunens vurdering svarer planutkastet ut kravet om hvordan samfunnsdelen skal fungere.

Fylkeskommunen er svært positiv ved å ta utgangspunkt i FN's bærekraftsmål, men det er likevel viktig å understreke betydningen av å gå videre med å omsette globale føringer til lokale mål strategier og planer.

Vurdering:

Tas til orientering

Medvirkning

Det er positivt at Overhalla kommune på tross av pandemien fikk utført omfattende medvirkningsprosesser, med spesielt fokus på unge og barn.

Vurdering:

Tas til orientering

Demografisk utvikling

Da demografien i området kommer til å endre seg etterhvert ved at det f.eks blir flere eldre. Er det viktig at kommunen planlegger for, og hensyntar den forventede utviklingen i sin videre planlegging.

Vurdering:

Tas til etterretning og gjør følgende endringer på side 4 fjerde avsnitt «Befolkningsprognoser tyder på videre vekst i overhalla og en større andel eldre» tas inn. Og setningen «Vi kan selv påvirke dette» tas ut.

Overhalla i regionen

Fylkeskommunen sin vurdering er at det regionale fokuset kunne være vært større. Da mange av de utfordringene og målene som finnes i Overhalla ikke kan løses av bare Overhalla alene.

Vurdering:

Tas til etterretning og gjør følgende endringer på side 6 andre avsnitt andre setning «I tillegg må vi samarbeide med andre aktuelle parter i og utenfor kommunen» tas inn.

Arealstrategi

Fylkeskommunen mener at en arealstrategi som et eget tema i samfunnsplanen kunne styrket planen. Samtidig vil en tett kobling mellom samfunnsdelen og arealdelen potensielt forenkle arbeidet med arealdelen og tilrettelegge for strategiske diskusjoner om arealdisponering. Det kan være med på å gi forutsigbarhet, tidlig politisk dialog og forankring, mulighet til medvirkning på et strategisk nivå, skape helhet og sammenheng i planleggingen og bidra til at kommunen løfter blikket og ser om utviklingen går i ønsket retning, og om også arealutviklingen er i tråd med bærekraftsmålene.

Vurdering:

I planstrategien er det et punkt som heter Langsiktig arealbruk, herunder revisjon av kommuneplanens arealdel. I dette kapitlet nevnes framtidig behov for nytt areal til boligbygging og næring.

Kulturarv

Det skrives i kapittel IV: *Bærekraftige omstillingsstrategier* og delkapittel 5: *Et trygt og robust lokalsamfunn* at: *Vi skal sammen - Ta vare på og utvikle vår kulturarv*. I den 4-årige handlingsdelen bør denne unike identitetsskapende ressursen brukes til å bygge på stedstilhørigheten. Kulturminneplanen bør brukes aktivt til å tilrettelegge de verdifulle kulturmiljøene i kommunen. Det er naturverdier og kulturarvverdier i samvirke, som særlig fremmer grunnlaget for innbyggernes identitetsfølelse i Overhalla kommune.

Vurdering:

Tas til orientering

Folkehelse

Fylkeskommunen uttaler at i en folkehelsesammenheng er stort sett alle 17 bærekraftsmålene relevante. Men det er en kunst å skulle omsette globale bærekraftsmål til lokale mål, strategier og handlinger som har Overhallas «fotavtrykk» og samtidig bygge på lokalt kunnskapsgrunnlag om både utfordringer og muligheter. Det siste er ikke så tydelig beskrevet, for eksempel savnes resultater fra *Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer*.

Gjennom omfattende medvirkningsprosesser har kommunen endt opp med fem bærekraftstrategier eller mål og tilhørende strategier. Aktuelle bærekraftsmål er koblet på hvert mål/hovedstrategi. Likevel kan planen oppfattes noe generell i sine strategier knyttet til hver av de fem strategiene eller hovedmål, fordi de kan passe og brukes i hvilken som helst kommune. Overhallas «fotavtrykk» skulle gjerne vært enda tydeligere.

Planen sier lite om hvordan strategiene skal omsettes i praksis, hvordan kan vi se dette igjen i Overhallasamfunnet - i andre planer og handlinger/tiltak. Det vil forhåpentligvis komme fram i den 4-årige handlingsdelen som skal utarbeides. Vi håper kommunen også i utarbeidelsen av handlingsdelen vil legge opp til like bred involvering som ved utarbeidelse av samfunnsdelen, og at arbeidet med handlingsdel starter opp raskt. For medvirkningsaktørene er det viktig å se resultatene av deres innsats.

Vurdering:

Tas til orientering.

Kunst og kultur

Fylkeskommunen minner om et av målsetningene i Trøndelagsplanen 2019-2030 som er: I 2030 er kunst og kultur en viktig drivkraft for samfunnsutvikling i Trøndelag. Og sier dette vil være en basis for utviklinga i Trøndelag fram mot 2030.

Kultur handler både om opplevelse og deltakelse, og begge deler er like viktig for å skape attraktive lokalmiljø. Felles opplevelse gir tilhørighet, trivsel og livsglede på tvers av generasjoner og interesser. Fylkeskommunen kunne ønsket en noe mer konkret tilnærming til hvordan en målsetting om å skape attraktive bo og arbeidssteder kan oppnås.

Vurdering:

Tas til etterretning og gjør følgende endringer på side 9 fjerde kulepunkt «kunst og kulturliv» tas inn.

Fylkesbiblioteket

Fylkeskommunen ser at Overhalla har gjort mye riktig gjennom å plassere folkebiblioteket sammen med skole og kultursenter. Biblioteket har utviklet seg til et møtested og en forvalter av lokal kultur og identitet. Dette er en serie gode valg som det må bygges videre på.

Kommunene har flere oppgaver, blant annet som tjenesteyter og samfunnsutvikler. Fylkeskommunen mener at folkebibliotekene er et redskap for kommunene i begge disse oppgavene. Det er viktig at biblioteket gis og tar en rolle som samfunnsformende aktør.

Vurdering:

Tas til orientering

Næring

Det er positivt at Overhalla kommune legger FNs bærekraftsmål til grunn for samfunnsutviklingen i kommunen. Samfunnsdelen er kortfattet og oversiktlig. Det er ikke enkelt å lage en plan som er enkel å kommunisere samtidig som den godt beskriver nødvendige prioriteringer i tiden som kommer. Fra et næringsperspektiv kunne gjerne planen vært mer konkret med eksempler fra lokal verdiskaping. Bærekraftsmålene gir retning, men for at de skal bli et nyttig verktøy savnes det en beskrivelse av næringslivet i kommunen og utviklingsmuligheter satt i kontekst av FNs bærekraftsmål. Skogmo Industripark kan trekkes fram som et eksempel på hvordan det jobbes målrettet med sirkulærøkonomi i kommunen. Da kan også kommunens rolle som tilrettelegger for videre utvikling beskrives.

Vurdering:

Administrasjonen har gjort et bevisst valg i å ikke eksemplifisere næringsaktører ved navn. Dette begrunnes i at man søker en størst mulig grad av likebehandling.

Videre tas kommentarer til etterretning og gjør følgende endringer på side 11 «Lokal verdiskaping i Overhalla» tas inn som bildetekst over de 4 bildene.

Overhallas Ungdomsråd, brev datert 17.09.2021

Det er veldig bra at det er brukt store bilder. Mange av bildene var flotte og det gjorde oss interessert å lese teksten. Når det blir for mye tekst faller man fort ut. Det var enkelte ord som var vanskelig å forstå. Men det er forståelig at det må være faguttrykk. Det var godt språk så en del var veldig forståelig.

Vurdering:

Tas til orientering

Konklusjon:

Innkomne uttalelser/innspill er vurdert og hensyntas i tråd med vurderingene. Kommunedirektøren har etter en samlet vurdering foreslått justeringer/endringer der en har funnet grunnlag for det.

Flere av høringsuttalelsene vurderes til å høre innunder pågående revisjon av kommuneplanens arealdel og andre planer som er under utarbeidelse/skal utarbeides. Aktuelle innspill vil bli vurdert nærmere i disse planprosessene. Det er gjort enkelte mindre endringer. Dette ut fra innkomne innspill, samt at det er foretatt mindre språklige korrigeringer.

Kommunedirektøren anbefaler at kommuneplanens samfunnsdel 2021 - 2032, vedtas med følgende justeringer/endringer:

Oppsummering justeringer/endringer:

- Følgende tekst på side 4 endres: «Befolkningsprognoser tyder på videre vekst i Overhalla og en større andel eldre.» (understreket tekst tilføyd).
- Følgende tekst på side 4 tas ut: «Vi kan selv påvirke dette»
- Følgende tekst på side 6 tas inn: «I tillegg må vi samarbeide med andre aktuelle parter i og utenfor kommunen.» Følgende tekst tas ut: «Laveste om».
- Følgende tekst på side 9 tas inn: «kunst og kulturliv».
- Følgende tekst på side 9 tas inn: «,behov og muligheter».
- Bilde av ku på side 10 flyttes til side 15.
- Ved bildene på side 12 fjerner man gult felt over og under bildene.
- Følgende tekst på side 13 endres:
«Skal også kommende generasjoner kunne nyte godt av de samme ressursene som vi har, må vi forstå sammenhengene i naturen, ta vare på og styrke naturressursene.»
- Følgende bilde på side 15, Tar inn planstrategi i starten som punkt.
- Bildet av korntrøske på side 15 tas ut
- Tar inn bilde på side 15 med bonde og barn
- Sidetall på hver side settes inn.